

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“

Klagenfurt, Hubert-Klausner-Ring 26 — Tel. 13-02

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Koroški Slovenec, uredništvo, Klagenfurt, Hubert-Klausner-Ring 26

List za politiko,
gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 10 Rpf.
Stane četrletno: 1 RM — Rpf; celoletno: 4 RM — Rpf
Za Jugoslavijo četrletno: Din. 25; celoletno: Din. 100

Berlin — Bagdad.

Dunajski „Völk. Beobachter“ je v številki predzadnje nedelje priobčil zanimivo zgodovinsko sliko boja okoli tako imenovane bagdadske železnice, katere zadnji kos je bil v minulih tednih dograjen in otvorjen. Iz članka posnemamo v prosti obliki naslednje vrstice.

Bismarck ni padel samo zato, ker je izgubil naklonjenost mladostnega Viljema II., marveč ker se je pripravljala v Evropi in svetu nova kapitalistično-imperialistična doba. Z dvema velikopoteznima načrtoma je skušal nemški monarh svojo državo priključiti novemu veletoku, namreč z bagdadsko železnico in z gradnjo mornarice. Izvedba načrtov je naletela na oster odpor angleškega imperija.

Turčija je postala v 19. stoletju „bolni mož ob Bosporu“. Leta 1895 je predložil angleški ministrski predsednik Salisbury nemškemu poslaniku v Londonu načrt, kako bi Anglija in Nemčija dobrohotno razdelili gnilo otomansko cesarstvo. Nemčija je ponudbo odklonila, ker je videla v Turčiji obilo nalog za svoje trgovce in inženjerje in ker bi gospodarska obnova tod nudila koristi i Turčiji i Nemčiji. Železnica Berlin—Bagdad naj bi postala nov življenjski živec oslabelega turškega gospodarskega telesa.

V letu 1889 ustanovljena Anatolska železniška družba je do leta 1896 zgradila prvi del železniške proge in zvezala Bospor z važnimi turškimi mesti v osrčju dežele. Leta 1898 je posetil Bližnji vzhod cesar Viljem in je v svojem govoru v Damasku izgovoril velepomembne besede, da je prijatelj turškega sultana in njegovih 300 milijonov mohamedancev. Sultan mu je v protiuslugo izročil koncesijo za železnico od Bosporja preko Bagdada do Perzijskega zaliva. Ker je Nemčija v Prednji Aziji zasledovala samo gospodarske cilje, je pozvala tudi Anglijo, naj finančno sodeluje. Angleži so odklonili in indijski podkralj lord Curzon je dostavil, da Anglija ob izlivu reke Tigrida ne bo trpela nobenega tekmeča. Nemčija je nadaljevala delo brez angleške denarne pomoči. Rusko-japonska vojna in po njej oslABLJENA vojaška sila Rusije sta Anglijo pozneje napotili k večji popustljivosti in previdnosti napram Nemčiji, v novembru leta 1907 je pripravil London nemškemu cesarju veličasten sprejem, vojni minister Haldane pa mu je predložil osnutek sodelovanja Anglije, Francije in Rusije. Nemški kancler Bülow je zaslutl nakano, da hoče dobiti Anglija v roke zadnji, najvažnejši kos bagdadske železnice in Nemčijo vnovič izolirati. Načrt sodelovanja četvorice se je zato izjalovil.

Anglija je nato napela vse sile, da dobi velevažno prometno progo v Prednji Aziji v svoje roke. Turčija je bila finančno odvisna od Anglije. Rusija je postajala ljubosumna na drzni načrt, prekokontinentalne železnice. L. 1907 je Rusija sklenila z Anglijo pogodbo, da zgradi svojo progo skozi zahodne predele Perzije do morja. Hkrati je angleška diplomacija ugovarjala nemški gradnji vojne mornarice. Nemški državnik Bülow, za njim Kiderlen-Wächter in sledeči Bethman-Hollweg so se sicer trudili za sporazum z Anglijo in so pristali na počasnejšo gradnjo ladij in na angleško nadzorstvo zadnjega dela projektirane železniške proge, zakar naj bi Anglija obljubila, da ostane v eventualnem vojnem sporu v Evropi nevtralna. Angleži so odgovorili, da sicer nemške po-

nudbe sprejmejo, a morejo v protiuslugo nuditi tudi samo tehnične in krajevne ugodnosti, političnega sporazuma pa ne sprejmejo. V nadaljni diplomatski borbi se je Bethmannu posrečilo pomiriti ruskega carja, Turčiji pa s pomočjo nemških in avstrijskih bank izposlovati zaželjeno državno posojilo. Leta 1911 je imel sultanovo koncesijo za dograditev železnice do morja končno v rokah.

Politični zapletljaji v Evropi so se medtem množili. Izbruhnila je svetovna vojna. Veliki načrt je bil resno ogrožen. Vojni izid leta 1918 je razdelil otomansko cesarstvo v tri države:

Molotov:

„Odnosi med Rusijo in Nemčijo so trdni!“

Minuli teden je govoril predsednik sveta ljudskih komisarjev Sovjetske Rusije, Molotov. Podal je pregled zunanje sovjetske politike in svetovnega položaja ter sovjetskih odnosov do evropskih in izvenevropskih držav. Med drugim je izvajal sledeče misli:

Najznačilnejše dejstvo minulih mesecev so veliki uspehi Nemčije. Kancler Hitler je nato Angliji ponudil mir, a angleška vlada je njegov predlog zavrnila, ker hoče vojno nadaljevati „do zmagovitega konca“. Tako stojimo pred novimi, odločilnimi dogodki. Sovjetski odnosi do Nemčije, ki slonijo na sklenjenem sporazumu, so se dobro obnesli. Obe državi se pogodbi držita, evropski dogodki so podčrtali sovjetko-nemški nenapadalni pakt. Jalovi so poskusi Angležev, ki hočejo z lažmi sejati nezaupanje med obe državi, kajti prijateljski odnosi ostanejo veljavni tudi v bodoče. Tudi odnosi z Italijo se boljšajo in obstoja možnost medsebojnega sporazuma. Razmerje med Sovjetsko zvezo in Anglijo ni nikakor v pozitivnem razvoju.

Dolgoletni spor med Rusijo in Rumunijo je bil s predajo Besarabije in severne Bukovine spravljen s sveta in medsebojni odnosi lahko postanejo normalni. Od baltičkih držav je Rusija zahtevala, naj sestavijo nove vlade in pri sledečih volitvah se je večina tamošnjega ljudstva izjavila za priključitev k Rusiji. Odslej razpolaga Rusija ob Vzhodnem morju s pristanišči, ki ne zamrznejo. Mirovna pogodba s Finsko je bila v splošnem povoljno izvedena.

Turčijo, Sirijo in Irak. Nadzorstvo nad Sirijo je prevzela Francija, nad Irakom Anglija. Slednja ni imela interesa na dovršitvi velikega načrta in šele samostojna država Irak je železnico odkupila in v juliju 1940 dogradila progo, ki pa je po političnem razvoju mnogo utrpela na nekdanji pomembnosti. Postala je železnica krajevnega značaja. Povojni Nemčiji je ostal ta vhod v svet zaprt, ključ zanj je vtaknila v svoj žep Anglija.

Nemčiji danes ni več treba odpirati nobenih vrat, zidovje okoli nje pada in se ruši. Postala je osrčje evropske celine proti angleškemu gospodstvu.

Izmed balkanskih držav je Molotov omenil prvo Jugoslavijo, pri kateri obstoja nada na nadaljno izboljšanje medsebojnih odnosov in gospodarskih stikov. Stiki z Bolgarijo so normalni, napeti so odnosi med Rusijo in Turčijo ter Iranom. Na strani Japonske je čutiti željo zboljšanja odnosov z Rusijo, kar bi bilo v interesu obeh držav. O razmerju do Amerike je Molotov pripomnil, da nikakor ni dobro in da sovjetska vlada odločno protestira proti zablembi balitiškega dobroimetja v Zedinjenih državah.

Svoj govor je Molotov zaključil s še enkratnim poudarkom nemške vojaške zmage in dostavil, da bo Sovjetska Rusija svoj notranji in zunanji položaj utrjevala naprej in da nikakor ni zadovoljena z dosedanjimi uspehi.

Rumunija se pogaja.

Ta teden se sestane rumunsko-bolgarska konferenca, na kateri bodo skušali na sporazumen način rešiti vsa sporna vprašanja, ki obstajajo med Rumunijo in Bolgarijo, zlati vprašanje odstopa južne Dobrudže Bolgariji. Splošno se pričakuje, da bo sporazum med obema državama kmalu dosežen. Težja bodo rumunsko-madžarska pogajanja. Rumunija je pripravljena Madžarski odstopiti samo obrobni pas zapadne Transilvanije, vsi v Rumuniji preostali Madžari pa naj bi se izselili v Madžarsko. Madžarska zahteva od Rumunije več ko polovico Transilvanije in Banata.

„Berliner Börsen-Zeitung“ je nasloвила na Rumunijo svarilo, naj se ne

upira priznanju madžarskih zahtev v Transilvaniji, „kajti žvenketanje s sabljo bi vodilo samo do razočaranj. Jutri bi znal biti račun še večji“.

Slovaška.

Drž. prezident Tiso je imenoval člane državnega sveta, ki se mora sestati vsaj do 15. t. m. Svetu pripadajo nadalje člani Hlinkove stranke, zastopniki gospodarskih stanov in narodnih manjšin. Nemško narodno manjšino zastopata inž. Karmasin in Matthias Nitsch. Po posetu slovaških državnikov v Nemčiji se pričakujejo v slovaškem političnem življenju nekatere reforme. Listi napovedujejo delno preosnovo sedanje ustave. Vlada je hkrati zaprla vse judovske gostilne in kavarne. Za propagandnega šefa slovaške vlade je bil imenovan Murgas, ki je velik prijatelj Nemčije.

Potek vojnih dogodkov.

Nemški pomorski uspehi se množijo. V četrtek je kapitan Rollmann potopil angleško podmornico, neka nemška pomožna križarka pa je močno poškodovala angleško križarko „Alcantara“ z 22.209 BRT. Letala so uspešno bombardirala nasprotnikove ladje v Romavu in napadla tovarno za letala pri mestu Norwich. Anglija je utrpela 8 letal. V petek je podmornica kapitana Kretschmerja poslala na dno morja 7 oboroženih trgovskih parnikov. V zraku so se vršili letalski boji, v katerih so bila sestreljena 3 angleška letala. Ob vzhodni angleški obali so letala potopila 3 trgovske ladje s 16.000 BRT. V soboto so nemška letala bombardirala petrolejske tanke pri Liverpoolu in obrežne vojaške naprave. V nedeljo je bila potopljena 1 trgovska ladja, nemška letala so metala bombe na ladjedelnice, petrolejska skladišča in vojaške naprave v vzhodni Angliji.

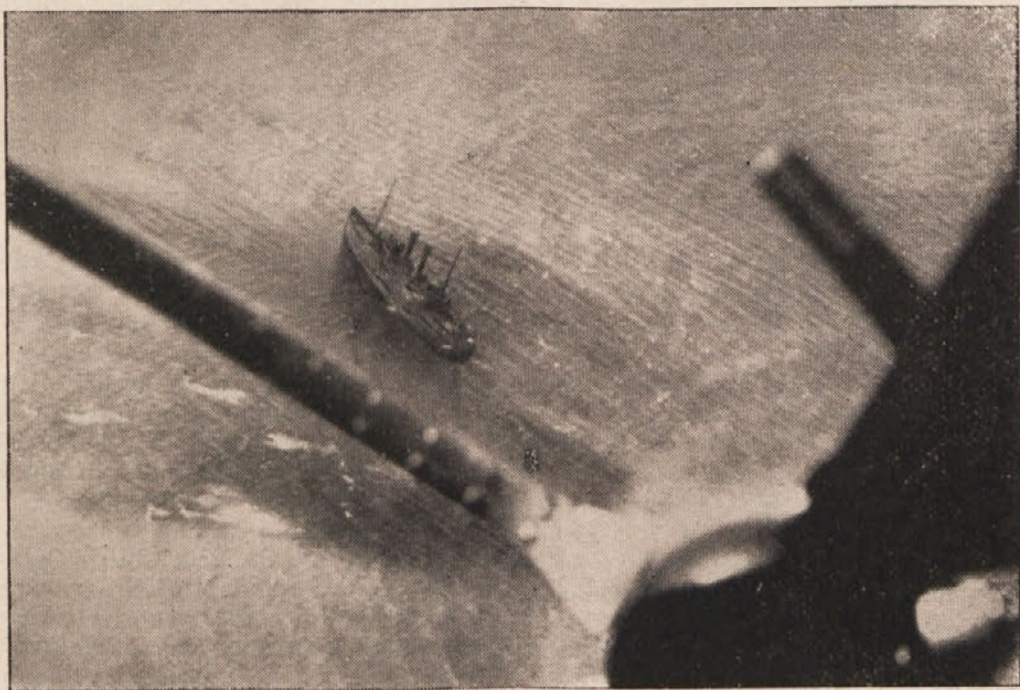
Italijanski napadi se uspešno nadaljujejo. V četrtek so izgubili Angleži pri Balearih veliko bojno ladjo, v Jonskem morju pa podmornico „Oswald“. Letala so napadala oklopne sovražne oddelke v Sudanu in bombardirala Butana. V petek so ital. letala bombardirala železnico pri Port Sudanu in na letališču Gobeit uničila 10 letal, v Keniji pa sovražne čete uspešno bombardirala. V soboto so se nadaljevali zračni napadi v Sudanu, pri čemer je bil vpepeljen velik letalski hangar. V Keniji so ital. letala napadla sovražno avto-kolono, v angleški Somaliji pa pristanišče Zaila. Ena ital. podmornica se ni vrnila. Tudi v nedeljo so se napadi nadaljevali. Sestreljenih je bilo nad Cirenajko 10 sovražnih letal, bombardirano pa pristanišče Berbera. Sovražni napadi so bili zavrženi.

Göring: „Čakamo povelja!“

Drž. maršal Göring je dal nekemu ameriškemu časnika daljšo izjavo, v kateri je med drugim navajal: „Napad na Zedinjene države je nemogoč tako na morju kakor na kopnem in Nemčija nikakor ne misli na tak napad. Pač pa je moje zračno brodogradništvo pripravljeno in čaka Führerjevega povelja za napad na Anglijo. Dosedanji napadi so imeli bolj obliko oboroženih izvidnih poletov.“

Anglija.

V Londonu se pripravlja temeljita preosnova vlade. Nemški listi napovedujejo odstop ministrov Edena, Duff Cooper-ja in Andersena. V ožji vojni odbor je Churchill imenoval lorda Beaverbrooka, ki je prevzel propagandno področje. — Vlada je zaprla štiri velika pristanišča in sicer v Londonu, New-

Nemško letalo nad Rokavom.

Nemško bojno letalo patrolira nad tovarno ladjo, ki skuša doseči rokavski otok Jersey. Pebahl-Hoffmann-Zander M.

castle, Hull in Southampton. Za živilske tovore in civilni promet so odprta samo še 3 nadaljna večja pristanišča. — V avgustu pričakujejo Angleži veliki nemški napad. Posebno v Londonu je nerazpoloženje ljudstva veliko, številni meščani so mesto zapustili. Listi stalno opozarjajo, da je treba biti na veliki nemški napad stalno pripravljen, ker more vsak čas nastopiti. — Ameriški listi so iz Londona priobčili vest, da so angleška letala popolnoma porušila Hamburg. „Völk. Beobachter“ je to laž ostro zavrnil in navedel, da se življenje v Hamburgu nemoteno vrši ko doslej in da tudi ladje nemoteno odhajajo in prihajajo.

Egipt.

Kažejo se posledice italijanskih zračnih napadov. Angleška vlada je ogroženo ozemlje razdelila v tri varnostne pasove in odredila njihovo izpraznitev po civilnem prebivalstvu. Med domačim prebivalstvom narašča nemir, kajti v varnostnem pasu se nahajajo med drugimi kraji tudi Aleksandrija, Kairo in še druga večja egiptovska mesta. Ker je hkrati ukinjen ves pomorski promet ter so se spričo velikih izdatkov zvišali tudi davki, je pričakovati, da se bo nerazpoloženje proti Angležem med domačini še stopnjevalo in ni izključen dejanski odpor proti ostrim odredbam.

Azija.

Japonski zunanji minister je v nedavnem govoru označil kot glavni cilj japonske zunanje politike ustvaritev veliko-azijske skupine, kateri bi pripadala Japonska, Mandžukuo in Kitajska. Samo tako, je poudaril minister, je na Daljnem vzhodu mogoč trajen in pravičen mir. Japonska hoče sodelovanja s prijateljskimi silami in bo svoje zgodovinsko poslanstvo izvršila.

Teden v besedi.

Z 31. julijem so bila zaključena jugoslovansko-nemška trgovinska pogajanja. Nova pogodba med obema državama predvideva zvišanje medsebojnega uvoza.

Jugoslovanski notranji minister je prepovedal vse framaonske organizacije.

Ameriški listi priobčujejo iz Anglije slike, ki kažejo Angležinje v uniformah strelcev.

Brazilska vlada je prevzela važno železniško družbo Railway Company, ki je bila pretežno v angleških rokah.

Francoska vlada se po najnovejših vesteh bavi z namero, da izstopi iz Zveze narodov. Francosko vojno sodišče je obsodilo generala de Gaulle, ki je zbežal v Anglijo, na smrt, ker je izjavil, da ne priznava sklepov francoske vlade.

Švedska zunanja politika ostane nespremenjena, tako je poudaril kralj Gustav o priliki otvoritve zasedanja švedskega parlamenta.

Grška je 4. avgusta praznovala štiriletnico avtoritarnega režima in vlade generala Metaxasa.

Francoska vlada je izdržavila celovrstno v inozemstvo pobeglih oseb, med drugimi številne časnikarje, avto-fabrikanta Rosengarta, radio-fabrikanta Levintana, finančnika Rotschilda, več poslancev i. dr. Imenovala je tudi številne nove poslanike.

Rumunski uradniki nemške narodnosti so dobili od min. predsednika zagotovilo, da jih vsled nevstopa v vladno stranko ne bo nihče odpuščal iz službe. Medtem se nemška narodna manjšina pogaja z vlado glede skupnega vstopa vseh svojih članov.

Indijska kongresna stranka se po napovedi vodje Azada namerava ločiti od prepopustljivega Gandhija.

V Nemčijo je prispelo 11 španskih časnikarjev. Ogledali si bodo slikovitosti nemške države.

Rusija in Zedinjene države so obnovile medsebojno trgovinsko pogodbo, ki je 6. t. m. potekla.

Ameriški senat je odobril zakonski osnutek, ki uvaža obvezno vojaško službo v Zedinjenih državah. Služili

bodo moški od 21. do 31. leta. Poslanska zbornica pa je dovolila nadaljnjih 4,96 milijard dolarjev za oborožitev. To je največja, doslej dovoljena svota za oboroževanje.

Anglijo je zapustilo v zadnjih 3 mesecih nad 50.000 oseb. Cilj je predvsem Amerika.

Chamberlain, bivši angleški ministrski predsednik, je nevarno obolel. Star je 71 let.

Ameriška plovba v Španijo in Portugalsko je ostala neprekinjena.

Po odstopu slovaškega zunanjega ministra Durčanskega je predsednik dr. Tuka sam prevzel zunanji resor, za notranjega ministra pa imenoval propagandnega ministra Sana Macha.

Večina nemških vjetnikov v Angliji se nahaja v Kanadi. Pošta jih zaenkrat tudi po posredovanju Rdečega križa v Ženevi ne dosega.

Sovjetska Rusija in Afganistan sta sklenila razširjeno trgovinsko pogodbo. V Moskvi se trenutno mudi iranska delegacija.

Kanada odslej ne bo več pošiljala svojih čet v Anglijo, ker mora misliti na lastno varnost, tako je izjavil kanadski vojni minister Ralson.

Sovjeti so minuli teden praznovali „dan rdeče mornarice“.

Iz naše države

Velika umetnostna razstava 1940.

Predzadnjo soboto je bila v Monakovem otvorjena velika nemška umetnostna razstava. Otvoril jo je namestnik Rudolf Hess. Slavnostni govor pa je imel državni minister dr. Goebbels, ki je med drugim dejal: „Nemški narod je v svoji celoti bojujoči se narod. Totalna vojna je dejstvo. Vojaki, kmetje in delavci so pripravljeni, da branijo državo, ji zasigurajo vsakdanji kruh in svoji vojski kujejo orožje, ki je potrebno za obrambo naše države. Življenje nemškega naroda je popolnoma podrejeno misli na vojno“. Dalje je razlagal, da gleda narodni socializem v umetnosti neobhodno življenjsko potrebo in jo zato goji v nasprotju z drugimi tudi v vojnem času, ja, umetniki so obiskali vojake celo v bunkerjih zapadnih trdnjav in jim prinesli spomin na življenje, ki ga branijo in v katero naj se po zmago-slavnem miru zopet povrnejo.

Vedno več rojstev v Nemčiji.

V zadnjih letih, posebno pa v zadnjem vojnem letu število rojstev v naši državi stalno narašča. Tako je poskočilo v zadnjih letih število 14 na tisoč v aprilu t. l. na 23,4 in je celo v velemestih naraslo na 19 na vsakih tisoč ljudi! „Völkischer Beobachter“ pripominja k temu, da je to najlepši

dokaz za življenjsko voljo nemškega naroda in da mora vočigled tega dejstva utihniti sleherna inozemska kritika, češ, velika zborovanja se dajo vsakakor „zapovedati“, ljudska glasovanja „napraviti“, zibelke pa se nikoli in nikjer ne polnijo na povelje.

Državno žalno slavlje za generalom Beyerjem.

Predzadnji ponedeljek se je vršilo v Solnogradu državno slavlje za umrlim generalom — poveljnikom XVIII armadnega zbora, infanterijskim generalom Beyerjem. Kot zastopnik Führerja se je poslovil od pokojnika general-feldmaršal Keitel, general-feldmaršal List pa je v poslovnem govoru slavil pokojnikovo življenje. Med polaganjem vencev so zagrmeli na Mönchsbergu topovski strelji, nakar se je začel žalni sprevod premikati skozi mesto proti kolodvoru.

Domovi Hitlerjeve mladine.

O priliki polaganja temeljnega kamna za sto novih mladinskih domov je naslovil notranji minister na vse občine poslanico, v kateri jim priporoča vsakovrstno podporo za delo Hitlerjeve mladine in jim naroča posebno gradnjo občinskih mladinskih domov. Podpiranje mladine in pospeševanje gradnje domov bo — tako pravi v po-

slanici — v najkrajšem času zakonito urejeno.

Delovno-pravni predpisi za Poljake in Jude.

Državni poverjeniki dela so izdali odredbo, po kateri veljajo za poljske in judovske delavce in nameščence isti predpisi kot za nemške nastavljenice. Od zaslužka je treba torej najprej odtegniti davčne in socialno-pravne prispevke kakor pri nemških, nadalje pa mora odtegniti podjetnik pri Poljaki in Judih 15 odstotkov polnega zaslužka ter ga oddati finančnim uradom. To znižanje se utemeljuje z nižjim življenjskim standardom Poljakov. Poljaki nadalje ne smejo sprejeti plač za nedelje in praznike, izventarifnih družinskih in otroških doklad in sličnih olajšav. Isto velja za Jude.

Vesti iz Jugoslavije

Živahno politično življenje na Bledu.

S preselitvijo jugoslovanskega dvora v preteklem tednu na Bled in s prihodom številnih ministrov v gorenjsko letovišče se je tudi težišče notranjepolitičnega življenja premaknilo v severozapadni del države. Istočasno so se naselili na Bledu tudi že številni inozemski predstavniki na jugoslovanskem dvoru. Po izjavah vodilnih jugoslovanskih državnikov so v pripravi važne notranjepolitične reforme in zato bo Bled letos manj kraj počitnic kakor kraj dela.

Hišne preiskave pri framaonskih ložah.

Vlada je odredila hišne preiskave pri jugoslovanskih framaonskih ložah, a tudi pri številnih osebnostih, ki so bile včlanjene pri ložah. Preiskava je ugotovila, da so se jugoslovanski framaonski privrženci z medsebojno pomočjo znali povzpeti na vodilna mesta, od koder so skušali po navodilih velike osrednje lože, ki je imela svoj sedež v Parizu, dirigirati jugoslovansko zunanjo, notranjo, finančno in prosvetno politiko. Vlada hoče sedaj tem kvarnim tujim vplivom napraviti konec.

Narodno banko bodo podržavili.

V načrtu notranjih reform se nahaja splošna zahteva po podržavljenju jugoslovanske Narodne banke. Temu osrednjemu denarnemu zavodu Jugoslavije naj bi po vpostavitvi novega reda v državi pripadala v gospodarskem življenju še večja vloga kot doslej. Zato je treba spraviti Narodno banko iz rok zasebnih lastnikov popolnoma v last države in jo postaviti pod njeno vsestransko nadzorstvo, izjavljajo merodajni krogi.

Nadzorstvo nad žitnimi cenami.

Razna neurja, ki so divjala po vsej državi, so povzročila, da jugoslovanska letošnja žetev ne bo tako obilna,

Podlistek

Prosto po I. U.

Črni Jurij.

Odlomek iz srbske zgodovine.
(7. nadaljevanje.)

Ona neukrotljiva deklica, o kateri sem govoril, se imenuje Milenka, in je menda nevesta Kare Žorže, kateri je sedaj, kakor se mi pripoveduje, poveljnik Srbije.

Ti bodeš toli prijazna, da ž njo govoriš in ji razložiš, da je bolje, če se zaroči z imenitnim Alijem, poveljnikom janičarjev, kakor pa s tistim prokletim Žoržem, kmetom iz Šumadije.

Če se ti posreči pregovoriti trmasto deklico, ti bom hvaležen!

Janko se prikloni, Alij pa prime za svilnati motoz in pozovni.

V sobo stopi zaraščen služabnik, se globoko prikloni in vpraša svojega gospoda po poveljih.

„Odpelji to deklico k Milenki!“ ukaže poveljnik janičarjev.

Služabnik namigne Janku in oba zapustita Alijevo sobo.

Ko že prehodita več hodnikov, ustavi se služabnik pred vratmi in zakliče:

„Odpri, lepa Milenka, nebeška cvečica, svojo sobico, prijatelj ti čakajo!“

Čez nekaj časa se začuje znotraj ženski glas, katerega Janko hitro spozna za Milenkinega.

„Nikdar več ti ne odprem, malopridnež“, odgovori Milenka.

„Prijateljica iz tvoje dežele želi govoriti s teboj“, odvrne čuvaj, „ona je iz Šumadije kakor ti, odpri torej, krasotica nebeška, in ne govori tako zlobno!“

„Ne boj se, Milenka, jaz sem Obrena, tvoja prijateljica“, dé Janko, ko služabnik obmolkne.

Tih glas začudenja se zasliši od znotraj, vrata se odpro, Janko stopi v sobico, služabnik pa se vrne ter si veseleja mane roki.

Preteklo je več ur. Nastopila je črna noč, katera je zakrila Beli grad in njegovo trdnjavo v črna svoja krila.

Pazljivo zapustita dve ženski osebi poveljnikovo hišo ter se bližata trdnjavinim vratom.

„Pojdi brez skrbi za menoj“, zašepne Janko Milenki in v kratkem dospeta do straže.

„Medve bi rade z Ahmet Seir-jem govorile“, nagovori Janko stražnika.

„Ha, ha!“ zasmeji se janičar, potem odpre vrata in veli vstopiti, videč, da je Ahmet sam, ter pristavi: „Obisk takih lepih deklic ga bo zelo razveselil!“

Ko vstopita, vidita ga ležati na blazini in kaditi opij.

Spoznal je v Janku takoj Srbkinjo, vstane torej in pravi:

„To je lepo od tebe, da me obiščeš.“

Ko Ahmet zagleda Milenko, postane bled, kajti vedel je, da je to jetnica mogočnega Alija.

„Na kak način pa ta prihaja s teboj?“ vpraša bojzljivo.

„Moja prijateljica je“, odgovori Janko, „bodi miren!“

Prišli sve le, da se ti zahvaliva za tvojo prijaznost, ker si odprl vrata.

Eno uro se hočeva tu kratkočasiti, potem pa se podava zopet v najino celico, zapazil naju ne bo nihče.“

„Veste li, da bi to spravilo mene in vaju ob življenje, ko bi zvedel Alij?“ toži Ahmet še vedno na pol prestrašen.

„Bodi brez skrbi“, odvrne Janko priključivo, približa se častniku in položi roko zaupljivo na njegova pleča.

V tem hipu pa je Ahmet tudi zvezan, kajti Janko mu je vrgel hitro kakor blisk motvoz okoli vratu. Srb ga vrže na naslonjač in v tem trenutku mu zamaši Milenka usta ter mu zveže roke. Janko hitro vstane, vzame velik, na steni viseč ključ od glavnih vrat, brzo obleče vojaško obleko, katera je visela na steni, pripaše si krivo častnikovo sabljo in namigne svoji sestri.

Močno stopata proti vratom.

Stražnik hodi semtertje, ponočna straža pa gré ravno proti nasipom in zidovju; prvi ju nekaj časa opazuje, a potem vzame puško na ramo, kajti predstavljal si je v Janku svojega poveljnika.

Ta se približa vratom, odpre jih in bila sta rešena.

Bridka prevara.

Še ni preteklo pol ure od tega dogodka, kar se začuje Alijev zvonec v hiši.

Služabnik pride k njemu s pripog-njenim hrbtom ter vpraša svojega gospoda po poveljih.

„Rad bi zvedel vspehe srbske deklice“, pravi poveljnik, „kajti preveč se mi zdi predrzna; nisi ničesar čul?“

„Nadejam se“, odgovori služabnik, „da je Milenka že prepričana o svoji neumnosti. Videti je bila veselo iznenadena nad nepričakovanim obiskom, kajti ko je deklica vstopila, začul sem vsklík, katerega nisem umel, ali sklepam, da je bil glas veselja.“

„Priženi obe deklici k meni“, seže načelnik služabniku v besedo.

Ta se globoko prikloni ter odide.

Preteklo je že deset minut, ali še vedno se ni vrnil služabnik.

(Dalje sledi.)

kakor je bilo pričakovati. V tej zvezi je vlada sprejela nekatere varnostne odredbe, med katere spada povečano nadzorstvo nad žitnimi cenami, kakor tudi priprava uredbe za uvedbo enotnega kruha, tako da ne bo na eni strani potrata bele moke, na drugi strani

pa stradanje črnega kruha. A tudi druge okolščine, ki so se pojavile v zvezi s sedanjo vojno, nalagajo jugoslovanski vladi dolžnost, da pravočasno organizira in zagotovi prehrano svojim prebivalcem.

Mati — Domovina — Bog.

Naša velika trilogija.

Beseda trilogija je povzeta iz leposlovnega oz. umetnostnega področja, kjer se vzdevlje velikim, iz treh delov sestojčim dramatskim in muzikalnim stvarom. Tako so znane trilogije grških klasikov, Nemcev Schillerja in Wagnerja. Pomena besede trilogija se lahko s pridom poslužimo tudi v življenju. Svet je oder, velik oder, kjer se pod božjo režijo odigrava svetovna zgodovina. Vsakemu bitju je dana vloga, da jo izvede, kakor ve in zna. Bitja, ki nimajo uma, jo podajajo tako, kot je od Boga zamišljena, ker ji ne morejo ničesar dodati in nič odvzeti. Zato tudi ne bodo dobila ob zaključku ne pohvale in ne graje. Toda človek more svojo vlogo in skvariti in povoljno rešiti. Za prvo bo grajan, za drugo pohvaljen. Tudi narod ima posebno vlogo, posebno poslanstvo, da na svoj način odraža božjo stvarniško lepoto in ljubezen. O tem poslanstvu nas Slovencev bodi v naslednjem govor.

Zgodovinar, ki bo hotel podati količnik izčrpno povest slovenske zgodovine in dovršeno naslikati obraz slovenskega naroda, se ne bo smel omejiti na statistike in podatke, temveč bo moral pronikniti globlje v duhovne temelje naroda in razkriti vire, iz katerih je narod črpal življenjsko moč, označiti ideje, po katerih je uravnaval smer in meril pot svojega udejstvovanja. Zgodovina, posebno narodna zgodovina danes ni več zgolj pripovedna in letopisna zbirka. Sodobni človek zahteva duhovnih idejnih podlag, ker mu šele le-tè dajo ključ do zadnjega, temeljitega spoznanja. Zato je prava in objektivna le ona narodna zgodovina, ki motri narodni razvoj v luči vodilnih načel in idej, ki so svojske vsakemu narodu.

Kaj so pak pri nas Slovencih te duhovne, idejne podlage? Mislim, da je pri nas stvar tako jasna, samoumevna, da bi na to vprašanje znal odgovorjati že količnik zbužen otrok. Vsak, kdor je po duši in krvi Slovenec, nosi v sebi, zavestno ali nezavestno, sledečo trilogijo: Mati, Domovina, Bog. To so besede in pojmi, ki jih imamo takorekoč vsak dan na ustnih in — kar polni srce, to usta govore. Prešibak dokaz za to bi bilo sklicevanje na Ivana Cankarja, velikega mojstra slovenske besede, in na njegovo izpoved, da so Mati, Domovina, Bog njegove najdražje dobrine, čeprav nismo nedvomno trditi, da je govoril narod po svojem glasniku in z omenjeno trilogijo objavil nekak zakon ali počelo svojega bitja. Enako pa tudi ne smemo prezreti, da je Cankar vendarle poedinec, velikan, ki se je dvignil preko narodove gladine in zato tudi ne more biti, kar je napisal, občeslovensko.

Iskati moramo širšega, vsakomur dostopnega dokaza.

Če listamo po naših revijah in časnikih, posebno po našem koroškem tedniku, ki je zares glas naroda in kot tak tudi njegova slika v veliki svet, ali nam ne udarja na uho vedno spet isti refren, zdaj v slovesnem tonu občudovanja in ljubezni, zdaj v proseči, ihteči molitvi za stanovitnost in zvestobo, zdaj ko plat zvona ob rdečem svitu požara, zdaj ko spokojni ave ob sobotnem zatonu? Vedno isti refren: Mati, Domovina, Bog! In ali ne najdemo ponovno izraženo isto v nazornejših besedah: družina, narod, cerkev? V dno srca občutimo, da pomeni le-ta trilogija vsebino in polnost našega bitja, ki se na ta način javlja in izraža. Nič drugačna slika se nam ne nudi, če se spomnimo naših kulturnih prireditev, sestankov, shodov, zborovanj. Na lastno škodo se premalo posvečamo organizaciji in tehniki narodnega življenja, a tembolj koprnimo po

besedah, po doživetju, ki ima za vsebino omenjeno trilogijo. Tu smo hlastni in nenasitni, prevzeti in vznemirjeni, često do samopozabe. Vsaka beseda, ki se le dotakne teh naših najdražjih svetinj, nam je razodetje, prastaro, a vedno novo, neizčrpno. Blagoslov kličemo nad one, ki nam to naše bogastvo in svetišče puščajo nedotaknjeno in čislano, prokletstvo nad one, ki ga nam oskrunjajo in spravljajo ob ime.

Mati, Domovina, Bog — to ni od včeraj in izza desetletja, ampak ima tisočletno tradicijo in sega v prve početke naše zgodovine. Vsakdo, ki mu je slovenska zgodovina znana, bo potrdiril, da teh svetinj nihče vnesel od zunaj v slovensko ljudstvo, marveč so kos skrivnostnega postanka, rasti in osamosveščanja našega naroda. Zasluga posameznikov je samo jasna formulacija in poudarek, a misel in ideja je od nekdaj skrita kot kal rasti in življenja v narodu. Za priče bi bilo treba navajati naše koroške buditelje in prosvetitelje, pa saj se dostikrat v člankih in govorih sklicujemo nanje. Kot nepozabna oporoka se glasi Antona

Gozdna idila v Lobniku.
(fot. Prusnik)

Martina Slomška pridiga pred več ko sto leti v Blatogradu o slovenskem jeziku, o jeziku, v katerem se je bil učil moliti in ljubega ateja in mamo klicati in mu je zato draga svetinja, vredna obvarovanja. Znan je še drug izrek našega svetega škofa in prosvetitelja, ki ima obliko praktičnega programa: Sveta vera bodi vam luč, materni jezik pa ključ do zveličavne narodne omike. Slomšek je pojmoval družinsko, narodno in religiozno življenje nedeljeno, kot povezano enoto. In zato tudi nič ni čudno, da obsojamo — zdi se, da prav po tej Slomškovi tradiciji — narodno odpadništvo z moralo četrte božje zapovedi in da vzporejamo zvestobo do družine (matere), naroda, (domovine), in Cerkev (Boga).

Kaj pač menimo s tem vzporejanjem? Uverjeni in prepričani smo vendar, da ne more biti kdo dober sin naroda in Cerkev, če njegovi sinovski odnosi do matere in družine niso urejeni. Verujemo, da narodni mlačnosti in odpadništvu nujno sledi verska mlačnost in brezbriznost, če ne še kaj hujšega. Na splošno povedano: človek, ki od omenjene trilogije odkruši en sam pojem, eno samo besedo, je zrušil še ostala dva. Ni druge izbire zanj, ko da reče ali k vsemu da ali k vsemu ne. Usodna tragika je v tem, kajti če je potek dosleden, postane človek na koncu nekak izrodek, oropan vseh vrlin in dostojanstva, človek, ki se nam smili in gnusi obenem.

In kakšna zgovorna priča in neizpodbiten dokaz naše trilogije so naši pesniki in pisatelji! Koliko imamo takih,

ki so se morda hoteli sprostiti spon in vezi z zemljo, družino in vero in so naslikali človeka svobodomiselca, velemeščana, internacionalnega delavca, brezbožnika, velekapitalističnega izžemalca? Zelo zelo redki so, skoraj jih nimamo. Če pa je kakšen tak med našimi slovstveniki, potem se upamo smelo trditi, da ni pisal resnice, ampak je potvarjal. A še celo ta lažniva potvorba je posredna priča in dokaz resnice, kajti iz takih izumetničenj kriči neiskrenost mišljenja in razbolelo srce, kateremu se toži po izgubljenem rajju. Tej peščici nasproti stoji vrsta pravih pesnikov in pisateljev, mož, ki so zrasli iz roda in mu ostali vse življenje zvesti, ki so pili iz naroda lepotni čar in mu ga vrnili postoterenega, ga bodrili pod križem, spremljali v veselju in ga, če se je pregrešil, z bolečim srcem bičali. Iz vsakega njihovega stavka in njihove besede odseva križ in poljub, ki ju jim je utisnila mati spricho svetega razpela. Vse na njih in v njih priča o vezeh z domačo streho, narodom in Bogom.

Slovenci! Trije talenti so položeni v nas, trije zakladi so nam dani, da jih upravljamo. Že smo se potrudili in jih dvignili iz mračnega dna svojega bistva na beli dan, da jih vidi svet. Toda ni še čas za mirovanje, naše sile so še mlade in nebrzdane. Dvigali bomo naše zaklade više in više, da se bodo, ko bo sonce naše zgodovine oznanjalo naš poldan, ožarjali in kopali v njegovem blesku in s tem pričali, da je narod, ki je bil nosilec idej in upravitelj zakladov, svoje poslanstvo z možato zvestobo dovršil.

Janko.

Slika v predzadnji številki našega tednika je bila trd oreh premnogim čitateljem. Mnogi si je pri sebi moral dejati, da mu je naša ožja domovina znana vendarle samo površno. O krajih, ki so nam bolj oddaljeni in katere vidimo le prilično in slučajno, imamo dokaj bežne predstave. Tako so naši Podjunčani hoteli videti v fotografiji sliko Št. Tomaža pri Celovcu, nekateri so tipali na velikovško okolico, dva Ziljana sta stavila na okolico Preseškega jezera. Prvo nagrado odnesejo seve — Šmarječani in Selani, ki so v sliki spoznali biserček spodnjega Roža cerkvico sv. Tomaža, podružnico šmarješke fare, in s sadjem zastrto Dolnjo ves. Naj bi jim bil njihov lepi domači kraj odslej še bolj drag in ljub, jim želimo iz — uredništva.

Pozdrav z zapada. Iz vrste vojaških pozdravov priobčujemo sledeče vrstice: „Sem z mnogimi tovariši iz Roža na zapadu. Dobro nam gre. Občudujemo kraje in se pri tem spominjamo lepega Roža, ki je pač najlepši in nam najljubši. Vam ter rožeškim in šentjakobskim naročnikom našega tednika iskrene pozdrave. Blaž Kopeinig.“

Iz Narvika nam je poslal rojak Šimen Supanz, Gefreiter v nekem regimentu gorskih lovcev, pesmico naslednje mične vsebine:

„Nam glave z jeklom so pokrite,
pripeta stranska puška je,
v rokah puške so nabite,
za varnost domovine gre!“

To smo planinski mi junaki,
Slovenci, pravi korenjaki,
Mi Führerju prisegli smo,
da domovino zvesto branimo.“

Vojaško pismo iz Berlina. „Nahajam se v nekem lazaretu v berlinski okolici tik Potsdama, slavnega sedeža nekdanjih pruskih kraljev. V neposredni naši bližini je vasica s tako domačim imenom „Nowa was“. Tovariši so sicer sami Nemci, a se prijateljski razumemo. Občudujejo me, ker razumem dva jezika, in sem torej na znanje slovenščine kaj ponosen. Okolica je zelo lepa, pogrešam le planinskih vrhov, ki obrobajo moj domači kraj. Pozdrave rojakom in posebej dekletom Janko Pečnik, Gefreiter v nekem regimentu.“

Okoli nezgodnega zavarovanja. (Odgovorna vprašanje L. P.) Nekateri gospodarji so dobili v minulih dneh plačilni nalog graške nezgodne zavarovalnice in si glede le-tega niso na jasnem. Svoječasno že smo poročali, da

je uvedeno poklicno zavarovanje kmeticev proti nezgodam. Razmerno nizki letni prispevek zavaruje vse v kmetijskem gospodarstvu zaposlene. Torej so zavarovanjskih ugodnosti deležni tudi gospodar, gospodinje in družinski člani. Invalidno zavarovanje poslov, ki se plačuje kmetijski bolniški blagajni, ostane seve tudi vnaprej v veljavi, tako da so posli zavarovani neposredno pri bolniški blagajni in dodatno še pri graški nezgodni zavarovalnici.

Prometna nesreča (Völkermarkt — Velikovec). Dne 31. julija se je na cesti, ki vodi iz Velikovca v smeri proti Vovbram, v bližini Majdičevega mlina pripetila huda prometna nesreča. Sebastijan Škof iz Olšenice je vozil na kolesu v Velikovec, kar mu iz nasprotni smeri pridrvi na motornem kolesu naproti Velikovčan Anton Reschenauer in sicer na levi polovici ceste. Sredi brega sta zadela drug ob drugega in Reschenauer je padel z motorja tako nesrečno, da si je razbil lobanjo. Nezvestnega so takoj prepeljali v mesto, a mu zdravnik ni mogel več pomagati.

Koroški drobiž: Zadnjo soboto so končali z nabiranjem za Rdeči križ. S celovških ulic so izginili rjavi srečolovci. — Dvorni svetnik dr. Karl že 40 let uspešno vodi otroško bolnico v Celovcu. — Za novega voditelja internega oddelka deželne bolnice v Celovcu je bil imenovan primarij dr. Zollner iz Lienza. — Semenij Sv. Lavrencija v Beljaku se vrši letos v nedeljo, dne 11. avgusta. — Iz severnega Narvika se je pripeljal zadnji petek cel vlak vojaških dopustnikov. — Iz Celovca se je poslovil cirkus Krone, ki predvaja svoj program sedaj v Beljaku. — Zadnjo soboto je bila v Celovcu mednarodna tekma bokserjev med Nemčijo in Slovaško. V vseh točkah je zmagala Nemčija. — Dne 5. avgusta je praznoval znani koroški nemški pisatelj Friderik Perkonig svojo petdesetletnico. — Celovško deželno sodišče je pred kratkim obsodilo dva delavca na več tednov zapor, ker sta samovoljno zapustila svoje delo na kmetih. — Na Rudi je poročil poštni sofer H. Jäger šestnajstletno Heleno Morak s Potoka na Vašinjah.

† Franc Riedl, pd. Žibernik.

Libuče, 5. avgusta 1940.

Podkraj, vasica pod sivo Peco, je izgubil najboljšega svojih mož, pliberška fara žaluje za izrednim katoličanom, Podjuna utrpi izrednega predstavnika svojih vrlin, družina koroških Slovencev na onem svetu je bogatejša za enega sinov, kakršne sta kovala veliki Slomšek in dobri Krek. Bil je 56 letni Žibernik preprost kmet in mlinar, nad 10 let je predsedoval pliberški prosvetni družini, imenovan je bil v farni odbor, sodeloval je v vseh gospodarskih organizacijah. Največ ga je bilo slovenskega srca, čistega, vedrega, idealnega. Imel je dar govora in dobro ga je uporabil. Nešteto krat je stal na pliberškem odru in v preprosti besedi je niral zlate misli, da bi jih bil njegov vzornik, slovenski škof Slomšek, iskreno vesel. Fantom in dekletom, društvenikom, je bil kot njihov predsednik pravi oče, obziren, sam vzgleden, odločno zaveden in v dno svoje duše globoko veren.

Zadnji petek je umrl. V pondeljek so ga spremljali številni prijatelji od blizu in daleč na libuško pokopališče. Žalostno sta zrla sedemletni Joško in 4 letni Šimen ob strti mamici, kateri so uhajale misli še na neobgljeno hčerko v plenicih, kako je zemlja zagrnila dragega ateja, h kateremu sta zrla s ponosom. Še drugi so utirali solze, ko so fantje-pevci jemali s pesmijo žalostinko slovo od svojega prijatelja. Č. g. dekan Brandstätter in kaplan Karicelj sta opravila pogrebne obrede s sv. mašo, gospod dekan so rajnkemu posvetili še mehke besede hvaležnosti in njegov svetli značaj stavili fantom in moškim v vzgled. Bila je Žibernikova zadnja pot kakor nazorna beseda, da je trpka usoda vsega živega na svetu, v večnosti pa vladata blaženi mir in pokoj. Francu Riedlu sveti večna luč! Njegove naj tolaži Bog!

Nase gospodarstvo

Odstavek o gostoljubju.

Slovanska ljudstva slovijo po svojem gostoljubju. Predvsem narodom, katerih še ni oblizala mestna civilizacija, je vsak gost božji poslanec in ga zato obdajajo z vso svojo ljubeznivostjo in darežljivostjo. Gostoljubje je kos slov. prakršćanstva in je najlepši dokaz za to, da slovanska ljudstva še niso prodala svojih duš zapeljivemu mamonu.

Gostoljubje v vojni, še o tem par besedi. So, ki ga vprek zagovarjajo in pravijo, da ni treba nikakega ozira na obstoječe razmere in tudi nikakega varčevanja za prihodnost, češ, „nekako bomo že živeli“. So drugi, ki bi se danes radi izognili vsem in bodisi še tako skromnim gostijam o priliki porok, žegnanj, smrti i. dr. Ne prvi in ne drugi nimajo prav. Veljavna je zlata srednja pot. Dobra gospodinja bo znala biti v našem času gostoljubna, postrežljiva in hkrati varčna. Kosček kruha, prekajenega ali kozareček sadjevca ne bodo spravili nobene hiše na kant, ob žegnanju bo tudi še kaj svežega prigrizka. Rajši bo prava gospodinja pritrkala sebi in domačim, kakor da bi gostom pokazala prazno mizo. Pomanjkanja na deželi ni, zato tudi skopuštvo nikakor ne bi bilo umestno.

Resnejša beseda veljaj gostom. Dobrih gostov je vsaka hiša vesela in so ji dobrodošli. S seboj prinesejo prijazno besedo, gostoljubje vračujejo s hvaležnostjo in se znajo o priliki tudi oddolžiti. Vedo, da je treba obzira in da nikakor ne smejo gostoljubja izrabljati. Tudi jim je jasno, da veljajo predpisi o prehrani i. za gostoljubje. Pa so gostje, ki jim je postrežljivost domačih zaželjena prilika, da se dobro zastonj najedo in napijejo. Nič se ne zmenijo za gospodarjev namig skozi rožo, ko jim na vprašanje, zakaj stenska ura stoji, odgovarja, da je ta ura namenjena gostom, „kajti tudi ura noče iti“. Gost naj ve, da je tudi gospodar z domačimi vred potreben počitka in samote. Vsako, še tako preprosto gostoljubje je za domače napor, četudi morda neznamen, in vsak gost, bodisi še tako dobrodošel in prijazen, lahko kedaj postane nadležen.

Gostoljubja samega pa nikar ne opuščajmo. Je danes ljudem potreba, da se razgovorijo in se medsebojno razodevajo. Kramljanje je tem prijetnejše, če mu domači posvečajo pozornost še s primerno postrežljivostjo. Nedeljski popoldanski in večerni razgovori pri moštu, kruhu in sadju so naravnost oddih za obe strani, če sta gost in gospodar medsebojno obzirna. Mnog pameten nasvet med razgovorom, dobra, tolažilna beseda, še sočutje in umevanje bližnjega skrbi so čisto dobrota, katere naše gostoljubje ne odtehta in tudi noče odtehtati. Poznamo gospodarje, ki umejo ljubeznivo in odkrito vabiti na svoj dom in se doma dajo pristrčno, kakršni so. Po takih družinskih sestankih ostaja dobrodejna zavest, da še drži sožitje ljudi mogočni steber medsebojne ljubezni in medsebojnega zaupanja. V ljubezni in medsebojnem zaupanju pa je zadnja skrivnost tudi slovanskega gostoljubja.

Odredba o žganjekuhi. Veljavna je za žganjekuho nova odredba, ki vpoštevava uvodno dve skupini: kmete in nekmete. Kmete deli v one s pripravami za kuho in one brez njih. Kmetje, ki smejo proizvajati letno do 300 l čistega alkohola in imajo svojo pravico, smejo sami vsako leto voliti, če bodo žgali brez ali z obdavčenjem. Kmetje, ki žgejo do 50 l čistega alkohola, se morajo do 15. oktobra 1941 odločiti, kako bodo državi odrajtali njen prispevek, ali z enkratno svoto ali potom obdavčenja. Kmetje, ki imajo za žganje sadja dovoljenje, smejo producirati za vsako nad 21 let staro, v družini živečo osebo 8 litrov (moški) oziroma 6 litrov (ženske) 10 odstotnega žganja. Najvišja dovoljena

količina je 56 l. Za nadzorovanje odplačajo posebno doklado. Kmetje, ki nimajo svojih žgalnih priprav se do 1. oktobra 1941 odločijo, ali bodo kuhali samo žganje, ki je brez monopolnih doklad, ali do 50 l čistega alkohola, za kar bodo plačali posebno doklado in smejo uporabljati samo lastno sadje.

Davčne ugodnosti za dedne kmetije. Prevzem dedne kmetije je davka prost. Davka ni nadalje pri prepisu zemljiških parcel, ki so potrebne, da postane kaka kmetija dedna. Z najnovejšim odlok odpade davek tudi pri nakupu zemljišč, ki so potrebna za gospodarsko utrditev dedne kmetije in nujne za boljši obstoj kmečke družine. Gospodar, ki kupuje kako novo parcelo, se bo torej najprej uveril, če je gospodarsko in ekstenzno nujno potrebna. Zglasil se bo nato pri predsedniku dednega sodišča in si pri njem izposloval posebno potrdilo, da je nakup parcele za kmetijo neobhodno potreben. To potrdilo mu daje pravico, da se prepis parcele na njegovo ime izvede brezplačno.

O shranjevanju žita. Zmlačeno žito je še vlažno in se zato poti in diha. Kaljivost se slabša, žito postaja plesnivo in manjvredno. Torej: žito naj se po mlačitvi temeljito posuši. Najprej pa ga temeljito očistimo in skrbimo tudi za čistočo v kašči. Zrak v žitni shrambi bodi suh, zato zapirajmo okna od dežju, megli in ponoči. Če je toplota v žitnem kupu višja od navadne temperature, bomo kup prezračili. Vlaga in toplota sta prva škodljivca našega žita. Podgane in miši po možnosti odganjajmo. Najnevarnejši pa je žitni hrošč, katerega se ubranimo s tekočimi protisredstvi ali s plinom. Gospodar naj se prej pri strokovnem uradu tozadevno informira, ker mu bo urad rad dal nasvete in sredstva.

Deteljno seme je najboljše domače. Sicer smo deteljno seme uvažali, letos pa se bomo v precejšnji meri izožili na lastni pridelek. Kdor ima lepo, domačo deteljo, je čim več pusti dozoreti za seme. Cena semena se bo dvignila in bo posebno visoka za priznane deteljne vrste. Kdor ima odvišnega semena, ga bo ponudil dež. kmečki zvezi na oddelek II C 4, Graz.

Vmesni sadeži, ki naj sledijo letnemu žitu, so kaj raznovrstni. Njihova prednost je, da nam njiva nudi v enem letu z dvojnimi pridelki dvakratno korist. Poleg pri nas običajne ajde in repe pridejo v poštev predvsem krmne rastline, tako fura i. dr. Baš pri furi, pa je preznačilno, kako potreben je silo za vmesne krmne sadeže. Kjer ni silosa, jo pokladamo pač sproti z njive in skozi teden, dva ali tri imajo živali v jaslih sočno in tečno krmo. A kmalu je pridelek z njive pospravljen. So gospodarji, ki trdijo, da pridelovanje fure brez silosa niti ni preveč rentabilno. Do gotove meje velja taisto o repi. Kdor se hoče po žitni letini okoristiti z vmesnimi sadeži, naj torej nujno misli tudi na silo, ki mu bo omogočil krmljenje živine s tečno in sočno krmo do pozne vigredi.

Slaninski hrošč dela v naši zalogi mesa in slanine veliko škodo. Neki posestnik v mesečniku „Pionier-ju“ pa je dognal, da se ta škodljivec strahovito boji teme in da beži iz popolnoma zatemnjenih shramb. Torej svetujemo, naj se jedilne shrambe dobro zatemnijo in shranjena slanina bo ostala nedotaknjena.

Cenitev konj pri menjavi ali nakupu je zakonito predpisana. V beljaškem okraju se vršijo cenitve od sedaj naprej vsako 1. nedeljo v mesecu na Peravi pri Beljaku, vsako prvo sredo v mesecu na Žiljski Bistrici in vsako tretjo sredo v mesecu v Rožeku.

Celovški živinski trg: Voli AA 101, A 91, C 73, bikli A 81, krave A 82, B 70—77, C 65, D 46, telice B 79, svinje (nad 150 kg) 124, (135 do 149.5 kg) 122, (120 do 134.5 kg) 120, (90 do 119.5 kg) 116, (80 do 89.5 kg) 116, (60 do 79.5 kg) 106, (pod 60 kg) 106, pitane svinje 120, ostale 110 pf za kg žive teže. — Teleta 110—150 pf.

Žanimivosti iz vsega sveta.

Malta.

Pred 142 leti je bila Malta, ta skalnata trdnjava sredi Sredozemskega morja, prvič oblegana. Le kratko časa se je branila. In slabo tudi. Dne 5. junija 1798 so jo zasedli — Francozi. Zgodovina pravi, da je bilo notranje izdajstvo glavni vzrok njenega padca. „Peta kolona“ bi danes rekli. Francosko vojno brodovje je zapustilo Toulon dne 27. majnika in odplulo proti Egiptu z namenom, da ga napade in zasede. Otočje Malte naj bi francoskemu brodovju služilo kot neke vrste vmesna etapa na dolgi poti do Egipta. Na Malto so hoteli ustanoviti velika skladišča za zaloge, ki so bile potrebne armadi v Egiptu. Takrat, ko so Francozi napadli Malto, je bilo otočje last Velikega Reda Malteških vitev, ki so izšli iz Družbe, ki jo je 1. 1099 v Jeruzalemu ustanovil Francoz Godefroy de Bouillon.

Napoleon je ostal na zavzeti Malti samo 6 dni. Odpotoval je dalje v Egipt, na otočju pa je pustil posadko 6000 mož. Šele 1800 je otočje prišlo v oblast Anglije. Od tega trenutka dalje je postala Malta neke vrste osrednja os angleške oblasti na Sredozemskem morju, na katerega zahodnem izhodu je stal Gibraltar, na vzhodnem pa Aleksandrija v Egiptu, pozneje pa še Hajfa v Palestini in otok Ciper v velikem zalivu Aleksandrete. Tako je Malta sedela nekako v sredi na poti skozi Sredozemsko morje, a tudi na točki, kjer je Sredozemsko morje najožje. Od Malte do Sicilije je borih 53 milj, od Malte do Tripolisa v Afriki pa 200 milj.

Malteško otočje sestavljajo trije otoki in dve skalnati čeri. Malta je največji otok med njimi. Njegova površina meri 236 kv. km. Dolg je 28 km. Otok Ozo ima 52 kv. km površine, medtem ko jih ima najmanjši otok samo 2.6. Obe čeri se imenujeta Cominotto in Filia. Prestolnica, ki leži na dnu zelo velikega zaliva in se potem amfiteatralično dviga proti gorovju, nosi ime La Valette, po imenu svojega ustanovitelja, ki je bil eden največjih predstojnikov reda Malteških vitev.

Na otočju prebiva danes 250.000 ljudi. Vojaška posadka v tem številu ni zajeta. Med vsemi kraji sveta, ako izvzamemo državo Monaco in Vatikan, je to otočje najbolj goste naseljeno. Saj pride na en kv. km nad 800 ljudi.

Maltežani govorijo jezik, ki je latinskega izvora, torej blizu italijanščini. Jezikovno vprašanje je v zgodovini Malte vedno igralo veliko vlogo, posebno, kadar se ga je oprijela politična agitacija, ki je na tem otočju, sledeč vročemu temperamentu rase, vedno zelo ostra in razburkana.

Malta stoji sedaj pred novimi dogodki. Pred novo usodo tudi.

Ruska narodna pesem je kljub amerikanizaciji mest in dežele v lepem razvoju. Med narodnimi pevci zavzema posebno mesto stara Marija Krivopolenova, ki slovi kot prava umetnica širom države. Dasi je stara dva in sedemdeset let in je z dušo in telesom prirastla na svoj rojstni kraj v okolici Arhangelska, pa hodi od vasi do vasi in prepeva narodne pesmi, ki so edinstvene po svoji lepoti. Povabili so jo tudi v mesta, kjer čudovito osvaja občinstvo s pravo prirodno umetnostjo.

Finska poštenost. Če pride tujec na Finsko, je lahko popolnoma brez skrbi, da bi ga okradel ali celo oropal; če stanuje v mestu, mu ni treba zaradi varnosti zaklepati vrat. Menda bo znana anekdota o finskem poštenju kar resnična: Finec najde na tleh bankovec, pritrđi ga z žebličkom na bližnje drevo, da bi ga tisti, ki ga je izgubil, bolje videl in lažje našel. Bankovec visi več mesecev na drevesu, dokler slučajno ne pride mimo drevesa človek, ki ga je nekaj mesecev prej izgubil, in ga mirne duše spet spravi v žep.

Klinika za smehljanje. Nedavno je šef neke velike ameriške prodajalne vele vsem svojim pomočnikom, naj

se prijavijo gledališkemu ravnatelju Adnu. Adna je bil šef najel, da bi naučil njegove prodajalce, kako se morajo smehljati. Po dveh tednih vaje so prodajalci odšli iz te „klinike za smehljanje“ večji pravega smehljanja. V naslednjih treh mesecih se je povečala prodaja v njih podjetju za 15 odstotkov in podjetje je prepričano, da se ima za ta uspeh zahvaliti predvsem svojim v smehljanju izšolanim nameščencem.

14 dni na splavu brez hrane in vode. Posebni dopisnik agencije Stefani poroča, da se je nedavno izkrcala nekje v Italiji 6 članska posadka rušilca „Espero“, ki se je potopil med borbo, ko se je hrabro udaril z daleč močnejšim sovražnikom. Sprva je bilo 70 mož, ki so se rešili z rušilca na treh splavih. Med njimi je bilo tudi več ranjenih in bolnih. Ker pa je bilo morje razburkano, so se s skrajnimi napor v 14 dneh, ki so jih prebili na odprtem morju, boreč se z vodnimi živalmi, gladom in žejo, rešili le šesteri mornarji na domačo obalo, medtem ko so ostali postali žrtev morskih valov.

O Pašiču. — Bilo je v Narodni skupščini. Poslanec govori in govori. Pašič mu pritrjuje: „Prav imaš, Peter!“ Nato nastopi drugi poslanec, ki govori prav nasprotno od prvega. Pašič: „Prav imaš, Jovan!“ — Ko je seja končana, pristopi k Pašiču poslanec Juraj in vpraša: „Kako ste mogli, gospod predsednik, dati prav enemu in drugemu? To je vendar nemogoče!“ — Pašič: „Tudi ti imaš prav, Juraj!“

Par za smeh

Resnica. — Orožnik: „Doma ste torej iz Bilčovsa?“ — Nac: „Napol iz Bilčovsa, napol iz Podsinje vesi.“ — Orožnik: „Kako to?“ — Nac: „Ko sem se selil iz Podsinje vesi, sem tehtal 49 kg, sedaj pa tehtam 98 kilogramov.“

Lovska. — Lovce: „Zadnji čas sem silno raztresen. Pomislite, včeraj sem šel na lov brez puške.“ — „No in kdaj ste opazili, da nimate puške?“ — „Zvečer, ko sem ženi izročil zajca, žena pa meni kazala puško.“

Ameriška. — Dolly: „Kaj, ti ne poznaš Tedyja?“ — Mary: „Ne, ne poznam ga!“ — Dolly: „Pa to je vendar tisti, ki se je tretjič poročil in je vzel četrto ženo tvojega drugega moža.“

Greh. — Nekega duhovnika je vprašala mlada žena, ki si je mnogo domišljevala, če je greh, ker se rada gleda v zrcalo in ker v zrcalu ugotavlja, da je lepa. Duhovnik je pomilovalno odgovoril: „Zmota ni greh!“

Otroška bahavost. — Stanko in Jože sta si v laseh. „Kaj boš ti, ki še očeta nimaš“, se prezirljivo razkorači Stanko. — „Kaj? Da nimam očeta? Več jih imam ko ti, veš!“ je užaljeno odvrnil nezakonski Jožek.

Ni vredno . . . — Mostnikova dekla se je naenkrat domislila, da se mora braniti pometanja dvorišča. Začudena jo vpraša gospodinja: „Pa zakaj?“ Dekla odvrne: „Saj ni vredno, ker bo jutri itak spet nasmeteno.“ — Zvečer pride dekla k večerji, pa najde prazen krožnik. Začudena gleda gospodinja: „?“ — „Saj boš čez dve uri itak spet lačna, saj ni vredno jesti.“

Oče Tinčku: „Tinček, ali boš priden?“ — Tinček: „Bom, atek!“ — Oče: „Ne smeš venomer vpraševati zakaj!“ — „Pa zakaj, atek?“

Otroci se pogovarjajo o ustvarjenju človeka. Nato Gašperček: „Ali verjameš, Blažek, da smo iz prahu in pepela?“ — Blažek! „Seveda verjamem.“ — Gašperček: „Iz česa so pa zamorci?“ — Blažek: „Iz saj!“

Mati je poslala malo Janjo k sosedu po hleb kruha. Nato okrega malo: „Zakaj si tako dolgo hodila? Ali nisem rekla, da moraš teči nazaj?“ — Janja: „Pa tega nisi rekla, da moram teči tudi tja!“

Urednik: Dkfm. Vinko Zwitter, Klagenfurt, Achatzelgasse 7. — **Založnik:** Politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem. — Tiskarna J. Leon sen., Klagenfurt, Domgasse 17. Veljavna je irseratna tarifa 1.